

1) VERORDENING WELZIJNSNORMEN KONIJNEN (PPE) 2006

Verordening van het Productschap Pluimvee en Eieren van 9 februari 2006, houdende vaststelling van voorschriften met het oog op het welzijn van konijnen in de konijnenhouderij (Verordening welzijnsnormen konijnen (PPE) 2006).

Het bestuur van het Productschap Pluimvee en Eieren;

Gelet op de artikelen 93, eerste lid, 95, 102 en 104 van de Wet op de bedrijfsorganisatie, en de artikelen 4, 6 en 7 van het Instellingsbesluit Productschap Pluimvee en Eieren,

Besluit:

1. Begripsbepalingen

Artikel 1

In deze verordening wordt verstaan onder:

- a. productschap: Productschap Pluimvee en Eieren;
- b. bestuur: bestuur van het productschap;
- c. voorzitter: voorzitter van het productschap;
- d. konijnen: dieren van de soort *Oryctolagus cuniculus*, behorende tot de orde der Lagomorpha, die worden gehouden voor de productie van nakomelingen bestemd voor menselijke consumptie of voor de productie van konijnenvlees bestemd voor menselijke consumptie;
- e. konijnenhouder: de ondernemer die konijnen houdt;
- f. voedsters: alle vrouwelijke konijnen die ten minste eenmaal zijn gedekt of geïnsemineerd waaronder niet-gespeende jongen;
- g. vleeskonijnen: jonge konijnen vanaf het spenen tot de leeftijd van ca. 80 dagen;
- h. opfokkonijnen: nog niet dekrijpe konijnen die worden gehouden voor de fokkerij, vanaf de leeftijd van ca. 80 dagen tot de eerste dekking of inseminatie;
- i. fokrammen: mannelijke konijnen die ten minste éénmaal gedekt hebben óf waar ten minste éénmaal sperma van is afgenomen en bestemd zijn voor het fokken van vleeskonijnen of fokmateriaal;
- j. spenen: het scheiden van de jonge konijnen van de voedster;

- k. kooi: afgesloten ruimte bestemd voor het houden van konijnen;
- l. nestkast: de ruimte, verbonden met de kooi, waar de voedster haar jongen werpt;
- m. nestmateriaal: bodemmateriaal voor de nestkast;
- n. groep: aantal konijnen dat samen in een kooi is gehuisvest;
- o. uitvalpercentage: het aantal niet-levend afgevoerde gespeende konijnen gedeeld door (het aantal aangekochte gespeende konijnen vermeerderd met het aantal levende gespeende konijnen) vermenigvuldigd met 100 procent;
- 4) p. leefoppervlakte: de voor een konijn beschikbare oppervlakte, bestaande uit de vloeroppervlakte van de kooi plus de bodemoppervlakte van een eventuele nestkast plus de oppervlakte van een eventueel plateau.

2. Huisvesting

Artikel 2

1. De huisvesting van voedsters voldoet ten minste aan de volgende eisen:
 - a. 3 dagen voor de verwachte datum van werpen tot en met 18 dagen na het werpen heeft een voedster de beschikking over een nestkast, met een minimale oppervlakte van 700 cm², voorzien van nestmateriaal;
 - 2)4) b. de kooi is voorzien van een horizontaal aangebracht plateau, waarvan de oppervlakte ten minste 900 cm² bedraagt. De breedte van het plateau bedraagt ten minste 20 cm. Indien het plateau van draadgaas is gemaakt, is de diameter van de bovenliggende draad ten minste 2,4 mm. De afstand van het plateau tot aan de bodem van de kooi en van het plateau tot aan de bovenkant van de kooi bedraagt ten minste 25 cm;
 - 4) c. per voedster is een leefoppervlakte van ten minste 4500 cm² beschikbaar;
 - 2)4) d. de hoogte van de kooi is over ten minste 950 cm² van de vloeroppervlakte van de kooi ten minste 60 cm waarbij de afstand tussen vloeroppervlakte en plafond een vrije ruimte is en niet wordt belemmerd door obstakels. De doorgang van de bodem naar het plateau is ten minste 25 cm breed;
 - 4) e. indien een deel van de kooi een gaasbodem heeft, dient het gaas van het bovenliggende draad een diameter te hebben van ten minste 2,4 mm. Hierbij moet de afstand tussen het middelpunt van de bovenliggende draden minimaal 10 mm en maximaal 16 mm bedragen;
 - 4) f. indien de kooi een gaasbodem heeft, is daarop een matje geplaatst van ten minste 900 cm². Het matje is van plastic of van materiaal met dezelfde eigenschappen als plastic.

2. De huisvesting van voedsters die drachtig of dekrijp zijn en van opfokkonijnen voldoet ten minste aan de volgende eisen:
 - 4) a. per voedster of opfokkonijn is een leefoppervlakte van ten minste 2000 cm² beschikbaar;
 - 2)4) b. de hoogte van de kooi is over ten minste 80% van de vloeroppervlakte van de kooi ten minste 40 cm;

- 4) c. indien een deel van de kooi een gaasbodem heeft, dient het gaas van het bovenliggende draad een diameter te hebben van ten minste 2,4 mm. Hierbij moet de afstand tussen het middelpunt van de bovenliggende draden minimaal 10 mm en maximaal 16 mm bedragen.
3. De huisvesting van fokrammen voldoet ten minste aan de volgende eisen:
- a. per fokram is een vloeroppervlakte van ten minste 4000 cm² beschikbaar;
- b. de hoogte van de kooi is overal ten minste 60 cm;
- 4) c. indien de kooi een gaasbodem heeft, dient het gaas van het bovenliggende draad een diameter te hebben van ten minste 2,4 mm. Hierbij moet de afstand tussen het middelpunt van de bovenliggende draden minimaal 10 mm en maximaal 16 mm bedragen;
- 4) d. indien de kooi een gaasbodem heeft, is daarop een matje geplaatst van ten minste 900 cm². Het matje is van plastic of van materiaal met dezelfde eigenschappen als plastic.
4. De huisvesting van vleeskonijnen voldoet ten minste aan de volgende eisen:
- a. vleeskonijnen worden in groepen van ten minste 2 dieren gehouden;
- b. indien een groep uit minder dan 5 dieren bestaat is per vleeskonijn een vloeroppervlakte van ten minste 700 cm² beschikbaar;
- c. indien een groep uit 5 of meer dieren bestaat is per vleeskonijn een vloeroppervlakte van ten minste 600 cm² beschikbaar;
- 2)4) d. de afstand tussen de bovenkant en de onderkant van de kooi bedraagt over ten minste 80% van de vloeroppervlakte ten minste 40 cm;
- 4) e. indien plateaus zijn aangebracht dienen deze ten minste 10 cm breed te zijn en de afstand van het plateau tot aan de bodem en van het plateau tot aan de bovenkant van de kooi moet ten minste 25 cm zijn waarbij de afstand tussen het plateau en de bodem respectievelijk de bovenkant een vrije ruimte is en niet wordt belemmerd door obstakels. Daarnaast dient op ten minste 1/5 deel van de vloeroppervlakte van de kooi de afstand tussen de bodem en de bovenkant van de kooi ten minste 40 cm hoog te zijn;
- 4) f. indien de kooi een gaasbodem heeft, dient het gaas van het bovenliggende draad een diameter te hebben van ten minste 2,4 mm. Hierbij moet de afstand tussen het middelpunt van de bovenliggende draden minimaal 10 mm en maximaal 16 mm bedragen.

3. Verrijking leefomgeving

Artikel 3

- 2) 1. Konijnen hebben te allen tijde de beschikking over ruwvoer of knaagmateriaal dat voorziet in de knaagbehoefte.
2. Het materiaal is niet schadelijk voor de gezondheid van de konijnen.

4. Stalklimaat

Artikel 4

1. In de stal wordt een dag- en nachtritme gehanteerd dat bestaat uit minimaal 8 uur licht en minimaal 8 uur donker, waarvan in beide gevallen 4 uur aaneengesloten.

2. De lichtintensiteit in de stal bedraagt voor voedsters en fokrammen op dierhoogte minimaal 20 Lux gedurende ten minste 8 uur per dag.
3. Tussen de licht- en donkerperiode wordt voor voedsters en fokrammen een schemerperiode van minimaal een uur toegepast.

5. Voervoorzieningen

Artikel 5

1. Konijnen hebben onbeperkt toegang tot drinkwater.
2. Konijnen hebben onbeperkt toegang tot voer. In geval het voer over een aantal maaltijden per dag wordt gespreid, dient de totale hoeveelheid minimaal de dagelijkse voederbehoefte te omvatten.

6. Dekleeftijd

Artikel 6

De minimale leeftijd van een opfokkonijn voor de 1^e dekking of inseminatie bedraagt 15 weken.

7. Controle door de konijnenhouder

Artikel 7

1. De konijnenhouder controleert ten minste twee keer per etmaal de gezondheid van de konijnen, het goed functioneren van voer- en watervoorzieningen en het stalklimaat.
2. Klinisch zieke konijnen worden afgescheiden van klinisch gezonde konijnen, tenzij een dierenarts anders beslist.
3. Konijnen die ondraaglijk lijden dienen te worden gedood.
4. Dode konijnen dienen onmiddellijk uit de stal te worden verwijderd.

8. Uitval

Artikel 8

1. De konijnenhouder draagt er zorg voor dat het uitvalpercentage op maandbasis niet hoger is dan 10%.
2. Zodra het uitvalpercentage op maandbasis hoger is dan 10% raadpleegt de konijnenhouder een dierenarts.

3. Zodra wordt vastgesteld dat het uitvalpercentage op jaarbasis hoger is dan 10% raadpleegt de konijnenhouder een in konijnengezondheidszorg gespecialiseerde dierenarts om maatregelen te nemen gericht op het verlagen van het uitvalpercentage. Deze dierenarts is een andere dan de op grond van het tweede lid geraadpleegde dierenarts.
4. De door de in het derde lid bedoelde dierenarts gegeven adviezen worden schriftelijk vastgelegd en worden door de konijnenhouder opgevolgd.
5. De adviezen van de dierenarts worden gedurende twee jaar door de konijnenhouder in zijn administratie bewaard.
6. Alle door de dierenarts gemaakte kosten - in verband met de in de leden 2, 3 en 4 verrichte werkzaamheden - komen voor rekening van de konijnenhouder.

9. Administratie

Artikel 9

1. De konijnenhouder houdt in zijn administratie maandelijks nauwgezet de volgende gegevens bij:
 - a. het aantal levend geboren konijnen;
 - b. het aantal konijnen dat gespeend wordt;
 - c. het aantal voedsters, vleeskonijnen, fokrammen en opfokkonijnen dat van buiten het bedrijf van de konijnenhouder wordt aangevoerd;
 - d. het uitvalpercentage van voedsters en opfokkonijnen gezamenlijk en het uitvalpercentage van vleeskonijnen;
 - e. het aantal voedsters, vleeskonijnen, fokrammen en opfokkonijnen dat levend wordt afgevoerd;
 - f. de al dan niet op advies van of door een dierenarts verstrekte preventieve of curatieve medicaties of vaccinaties;
 - g. de uitgevoerde ingrepen;
 - h. eventuele calamiteiten.
2. De konijnenhouder voert een zodanige administratie, dat de gegevens, genoemd in het eerste lid, te allen tijde op een eenvoudige wijze kunnen worden gekend.

10. Controle verplichting

Artikel 10

1. De konijnenhouder laat zich jaarlijks ten minste één maal op eigen kosten controleren op de naleving van het bepaalde in deze verordening door een door de voorzitter erkende controle-instantie.
2. De konijnenhouder is er voor verantwoordelijk dat het rapport van bevindingen van de controle als bedoeld in het eerste lid binnen veertien dagen na de dag van de controle door het productschap is ontvangen.

3. Indien de voorzitter vaststelt dat de konijnenhouder de verordening niet naleeft, kan de voorzitter de konijnenhouder bij besluit verplichten tot een herstelcontrole door de in het eerste lid bedoelde controle-instantie.

Artikel 11

1. De controle-instantie als bedoeld in artikel 10, eerste lid, kan op aanvraag worden erkend door de voorzitter.
2. De te erkennen controle-instantie voldoet aan de criteria voor erkenning zoals deze door het bestuur bij besluit zijn vastgesteld. Het bestuursbesluit wordt gepubliceerd in het Verordeningenblad Bedrijfsorganisatie.
- ³⁾ 3. Aan een erkenning kunnen nadere voorschriften of voorwaarden worden verbonden. De erkenning kan door de voorzitter worden ingetrokken indien is vastgesteld dat niet langer aan de criteria voor erkenning of de aan de erkenning verbonden nadere voorschriften of voorwaarden wordt voldaan.

11. Toezicht

Artikel 12

1. Het toezicht op de naleving van de bij of krachtens deze verordening gestelde voorschriften wordt namens het productschap uitgeoefend door een door het bestuur bij besluit aangewezen dienst en door het bestuur aangewezen personen. Dit besluit wordt gepubliceerd in het Verordeningenblad Bedrijfsorganisatie.
2. Ondernemers zijn verplicht:
 - a. aan de door het bestuur aangewezen personen al die gegevens te verstrekken of te doen verstrekken, die nodig zijn voor de vervulling van hun taak;
 - b. aan de door het bestuur aangewezen personen inzage te geven of te doen geven van die boeken en bescheiden, die nodig zijn voor de vervulling van hun taak;
 - c. aan de door het bestuur aangewezen personen te allen tijde toegang te geven of te doen geven tot hun bedrijfsruimten en tot die plaatsen of vervoermiddelen, waar dan wel voorraden (waaronder begrepen verpakkingsmateriaal), tot het bedrijf van de ondernemer behorende, zijn opgeslagen dan wel worden vervoerd;
 - d. te gedogen dat de door het bestuur aangewezen personen monsters nemen uit de voorraden van het bedrijf van de ondernemer (waaronder begrepen verpakkingsmateriaal), ongeacht de plaats waar of waarin zich die voorraden bevinden en de ondernemer zal alsdan de van hem gevorderde medewerking verlenen overeenkomstig de aanwijzingen en van de door het bestuur aangewezen dienst en personen.
3. De in het eerste lid bedoelde personen zijn bevoegd berechtingsrapporten ten behoeve van tuchtrechtelijke afhandeling op te maken.

12. Handhaving

Artikel 13

Op overtreding van het bepaalde bij of krachtens deze verordening worden tuchtrechtelijke maatregelen gesteld zoals voorzien in de Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisatie 2004.

13. Gegevensverwerking

Artikel 14

1. De door het productschap uit hoofde van deze verordening verkregen gegevens omtrent ondernemingen worden in handen gesteld van de voorzitter; zij worden, behoudens aan personeelsleden van het secretariaat van het productschap alsmede ten behoeve van de handhaving van het bepaalde in deze verordening, niet verder bekendgemaakt.
2. De door de voorzitter aangewezen rechtspersoon, dienst en personen dienen, ter bescherming van de privacy van de ondernemer, vertrouwelijk en op verantwoorde wijze om te gaan met de uit hoofde van het toezicht verkregen gegevens.
3. De voorzitter kan, in afwijking van het gestelde in het eerste lid, besluiten tot bekendmaking van getotaliseerde gegevens omtrent groepen van ondernemingen, doch nimmer op zodanige wijze dat daaruit gegevens omtrent een bepaalde onderneming kunnen worden afgeleid.

14. Overgangsbepalingen

Artikel 15

1. Indien een huisvestingssysteem voor konijnen op het moment van inwerkingtreding van deze verordening reeds in gebruik was, is artikel 2, eerste lid, onder b, c, d en e, en het tweede respectievelijk vierde lid, op de betrokken konijnenhouder niet van toepassing gedurende een periode van 10 jaar na inwerkingtreding van deze verordening.
2. Onverminderd het bepaalde in het eerste lid dient de huisvesting van de konijnen vijf jaar na de datum van inwerkingtreding van deze verordening, te voldoen aan een aantal onderdelen van de huisvestingseisen en wel zodanig dat een score van minimaal 50% van het maximaal te behalen aantal punten wordt behaald volgens het puntensysteem zoals opgenomen in bijlage 1 bij deze verordening.
- 4) 3. De punten die kunnen worden behaald of zijn behaald door te voldoen aan artikel 2, eerste lid, onder e., worden alleen toegekend dan wel behouden indien daarnaast is voldaan aan het bepaalde in artikel 2, eerste lid, onder f..
4. Artikel 2, derde lid treedt in werking 5 jaar na inwerkingtreding van deze verordening.

15. Ontheffing

4) Artikel 16

1. De voorzitter kan op schriftelijk verzoek van de konijnenhouder van de in het tweede lid genoemde bepalingen ontheffing verlenen ingeval de konijnenhouder ten genoegen van de voorzitter aantoont:
 - a. zijn onderneming noodgedwongen te beëindigen na een periode van vijf jaar na inwerkingtreding van deze verordening;
 - b. voornemens te zijn een innovatieve ontwikkeling gericht op verbetering van het dierenwelzijn door te voeren, maar dat deze wordt belemmerd door één of meer bepalingen van de verordening.
2. Een ontheffing als bedoeld in het eerste lid, onder a, kan worden verleend ten aanzien van het bepaalde in artikel 15, tweede lid. Een ontheffing als bedoeld in het eerste lid, onder b, kan worden verleend ten aanzien van één of meer bepalingen van de verordening.
3. Aan een ontheffing kunnen voorschriften of voorwaarden worden verbonden. Een ontheffing kan onder beperkingen worden verleend. Een ontheffing kan te allen tijde worden ingetrokken. Indien een ontheffing als bedoeld in het eerste lid, onder a., wordt ingetrokken, is de overgangsbepaling van artikel 15, eerste lid, niet meer van toepassing.
4. Een ontheffing wordt verleend voor de duur van één jaar. Op aanvraag kan verlenging van de ontheffing worden verleend voor een periode van één jaar en zo vervolgens telkens voor een periode van één jaar. Een ontheffing als bedoeld in het eerste lid, onder a, vervalt in ieder geval op het moment van afloop van de periode, bedoeld in artikel 15, eerste lid.
5. Alvorens te beslissen tot het verlenen van een ontheffing als bedoeld in het eerste lid, onder b, wint de voorzitter advies in bij de Klankbordgroep Praktijkonderzoek Konijnenhouderij van het productschap.

16. Slotbepaling

Artikel 17

1. Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening welzijnsnormen konijnen (PPE) 2006.
2. Deze verordening treedt in werking met ingang van de tweede dag na de dag van publicatie in het Verordeningenblad Bedrijfsorganisatie.

Zoetermeer, 9 februari 2006

drs. J.J. Ramekers,
voorzitter,

drs. S.B.M. Jongerius,
secretaris.

4) **Bijlage 1**

Artikel 2	Punten bij voldoening
1) b	10
c	10
d	10
e en f	5
	35
2) a	10
b	10
c	5
	25
4) a	5
b of c	20
d	10
f	5
	40
Totaal	100

Algemeen

Het welzijn van konijnen in de commerciële konijnenhouderij is onderwerp van maatschappelijke discussie. De punten van zorg aangaande het welzijn van konijnen betreffen met name het individueel houden van voedsters, het hoge vervangingspercentage en het houden van konijnen op gaasbodems, maar ook het individueel houden van rammen, de prikkelarme omgeving in de kale kooien, de geringe ruimte per dier en het eenzijdige voer dat niet voldoet aan de knaagbehoefte van konijnen.

De Nationale Raad voor Landbouwkundig Onderzoek heeft daar in 1995 in het rapport "Welzijnsproblematiek in een aantal veehouderijtakken" reeds de aandacht op gevestigd. Ook in het rapport "Verborgene bio-industrie" van de Dierenbescherming (1998) wordt aangegeven dat het welzijn van konijnen veelal tekort schiet.

In 2001 meldt het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij in de nota "Houden van dieren" de individuele huisvesting van konijnen in te kleine en te lage kooien als een tekortkoming.

Daarna is ook in de Beleidsnota Dierenwelzijn van het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij (2002) de aandacht gevestigd op de welzijnsproblematiek in de konijnenhouderij. In 2005 heeft de Raad van Europa aanbevelingen opgesteld voor de huisvesting van konijnen en in september 2005 heeft de Europese Voedsel en Waren Autoriteit (EFSA) een wetenschappelijk rapport gepubliceerd over de invloed van de huidige huisvestings- en verzorgingssystemen op de gezondheid en het welzijn van konijnen die als landbouwhuisdier worden gehouden.

Op 11 oktober 2002 heeft de staatssecretaris van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, in een overleg tussen hem en het dagelijks bestuur aan het productschap gevraagd om regelgeving op te stellen op het gebied van huisvesting en verzorging van konijnen. Naar aanleiding van dat verzoek is in de loop van 2003 een aanvang gemaakt met de inventarisatie van de mogelijkheden van regulering en is in dat verband overleg gevoerd met de Nederlandse Organisatie van Konijnenhouders (NOK) en in een later stadium tevens met de Dierenbescherming en het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

In het hiervoor genoemde rapport van de EFSA waarin de konijnenhouderij in Europa wordt besproken, worden de eerder genoemde punten nadrukkelijk aan de orde gesteld. In Europa zijn evenwel geen voorschriften gegeven ter verbetering van het welzijn van konijnen. Nederland is met onderhavige verordening dan ook uniek. De verordening biedt niet voor alle genoemde welzijnsproblemen direct een oplossing. Zij bevat wel een eerste aanzet voor de verbetering van het welzijn in de konijnenhouderij. Momenteel lopen verschillende onderzoeken naar groepshuisvesting van voedsters en naar kooibodems als alternatief voor de traditionele gaasbodems. Mochten deze onderzoeken concrete resultaten opleveren die het welzijn van de konijnen verbetert, dan zullen deze resultaten ook opgenomen moeten worden in de verordening. De verordening moet dan ook worden beschouwd als een eerste stap naar de verbetering van het welzijn van de konijnen in de commerciële konijnenhouderij in Nederland.

De Dierenbescherming wijst individuele huisvesting in kooien bij sociaal levende dieren af. Naar de mening van de Dierenbescherming is het konijn een sociaal levend dier dat in groepen leeft en derhalve wordt individuele huisvesting van konijnen in gazen kooien niet aanvaardbaar geacht. Onderzoek naar het praktijkrijp maken van groepshuisvesting voor konijnenvoedsters is nog in volle gang en nog niet afgerond.

De Dierenbescherming noemt het prijzenswaardig dat de sector hier veel tijd en energie in steekt en een positieve insteek heeft bij dit onderzoek. Groepshuisvesting voor alle konijnen is het streven van de Dierenbescherming en dit zal op termijn het doel moeten zijn.

Met de huidige verordening voor huisvestingsnormen van konijnen loopt de Nederlandse konijnensector voorop ten opzichte van de rest van Europa. De normen die in de verordening vastgelegd zijn, zijn - volgens de Dierenbescherming - weliswaar een stapje vooruit voor het welzijn van konijnen, maar het gaat lang niet ver genoeg.

Bovendien zal als gevolg van de lange overgangstermijn de situatie voor de konijnen slechts langzaam iets verbeteren. Het in deze verordening geïntroduceerde puntensysteem, waarbij de konijnenhouders gedurende de 10 jaar overgangstermijn al stappen moeten zetten en in fasen hun stallen en kooien moeten aanpassen, is volgens de Dierenbescherming een goede benadering. Dit stimuleert konijnenhouders om gefaseerd de huisvesting aan te passen en niet te wachten tot de overgangstermijn bijna verstreken is.

De sector konijnenhouderij neemt bij monde van de NOK haar verantwoordelijkheid voor het streven naar een beter dierenwelzijn. De verordening biedt een handhavend karakter en versterkt hiermee de borging en onderstreept het streven naar een beter dierenwelzijn. Door het leefoppervlak te vergroten en rekening te houden met het natuurlijk gedrag van het dier wordt het welzijn van het dier sterk verbeterd.

De sector blijft zoeken naar verbeteringen van het welzijn en sluit niet uit dat huisvestingssystemen in de toekomst verder aangepast zullen worden. Om het welzijn van het dier te blijven waarborgen is het wel noodzakelijk dat het economisch rendement niet uit het oog verloren wordt.

Daarnaast heeft de sector ook verantwoordelijkheid om rekening te houden met hygiëne en voedselveiligheid als ook het milieu. Bij het streven naar een hoger dierenwelzijn zullen bovengenoemde aspecten eveneens getoetst moeten worden.

Ten opzichte van de lidstaten in de Europese Unie geeft Nederland een heel duidelijk signaal af door met deze verordening het welzijn van konijnen daadwerkelijk te borgen.

Groepshuisvesting

De Dierenbescherming streeft naar groepshuisvesting. Het is echter niet realistisch om dit nu reeds te verplichten. Er is op het moment een groepshuisvestingssysteem dat op enkele praktijkbedrijven wordt getest. Dit vindt in samenwerking met de Animal Sciences Group plaats. Daaruit blijkt dat het bedrijfseconomisch niet haalbaar is voor een konijnenhouder om in dit systeem konijnen te huisvesten. Het onderzoek wordt voortgezet en binnen afzienbare tijd worden er ook andere groepshuisvestingssystemen onderzocht. Het is van groot belang dat deze onderzoeken worden voortgezet, zodat er uiteindelijk een groepshuisvestingssysteem kan worden ontwikkeld dat qua technische en bedrijfseconomische resultaten minimaal gelijk is aan de traditionele huisvesting. In deze verordening is dan ook ruimte opengelaten voor groepshuisvesting.

Alternatieve bodem

De traditionele gasbodems geven vaak pootproblemen bij konijnen. Naar aanleiding hiervan zijn er in de loop der jaren verschillende alternatieve bodems onderzocht. Tot op heden is echter geen alternatieve bodem gevonden die de pootproblemen ook daadwerkelijk vermindert. Wanneer uit onderzoek blijkt dat er een alternatief is, zal dit ook worden voorgeschreven in deze verordening.

Administratieve lasten

De administratieve lasten voor de konijnenhouder zullen met deze verordening enigszins toenemen. Het belang van het welzijn van de dieren rechtvaardigt deze lastenverzwaring.

Door een juiste administratie te voeren, wordt het uitvalpercentage in beeld gebracht. Dit is bij konijnen een belangrijke parameter voor welzijn. In de verordening is een maximaal uitvalpercentage opgenomen. Wanneer dit wordt overschreden, dient een dierenarts te worden ingeschakeld. Dit om de uitval te signaleren en te beoordelen, teneinde in de toekomst de uitval terug te dringen. Voor konijnenhouders die deelnemen aan het Integrale Keten Beheersingssysteem (IKB), levert de verordening geen extra administratieve lasten op.

De doelstellingen die worden nagestreefd en de te verwachten (neven)effecten van de verordening

Met de verordening worden criteria gesteld die ertoe leiden dat bedrijfsmatig gehouden konijnen in Nederland zodanig worden gehuisvest en verzorgd dat het welzijn van de dieren is gewaarborgd.

Verwacht wordt dat de verordening het algemene welzijnsniveau waarop konijnen in Nederland worden gehouden, zal verhogen. Bovendien wordt met de verordening aangegeven dat de konijnensector zijn verantwoordelijkheid neemt voor het op een welzijnsvriendelijke wijze houden van konijnen. Met de verordening kunnen met gebruikmaking van het tuchtrecht eventuele excessen op welzijnsgebied aan de kaak worden gesteld en worden bestreden.

De nadere motivering van de noodzaak van publieke regelgeving i.c. de verordening

Met name door maatschappelijke groeperingen is reeds een aantal jaren kritiek geuit op de wijze waarop konijnen worden gehouden. Die kritiek werd ook geuit door verschillende politieke partijen en deze is voor de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit aanleiding geweest om het productschap te verzoeken om eisen ten aanzien van dierenwelzijn bij het bedrijfsmatig houden van konijnen in een verordening vast te leggen. Om te verzekeren dat alle, ongeveer 150 konijnenhouderijen, op dezelfde wijze worden onderworpen aan de welzijnsnormen en om de naleving daarvan te kunnen afdwingen, is publieke regelgeving noodzakelijk.

De afweging ten opzichte van private alternatieven

Indien de welzijnseisen via een private regeling aan de sector worden opgelegd, kan niet worden uitgesloten dat de bedrijven zich aan die regeling onttrekken. Opname van het - privaatrechtelijke - Integrale Keten Beheersingssysteem van het productschap zou een mogelijkheid zijn, ware het niet dat het grootste deel van de konijnenbedrijven zich (nog) niet heeft onderworpen aan IKB.

De uitvoerings- en handhavingsaspecten van de verordening

Bij besluit zullen één of meerdere controle-instanties worden erkend bij voorzittersbesluit die door de konijnenhouder kunnen worden ingeschakeld om de naleving van de bij de verordening gestelde regels te controleren.

Teneinde de eigen verantwoordelijkheid van de konijnenhouders ten aanzien van de naleving van de verordening te onderstrepen is voorzien in een controleverplichting op laste van de konijnenhouder.

Daarbij wordt aangesloten bij de bestaande controlepraktijk waarbij erkende controleinstanties ook voor de controle van andere publieke of private regelingen reeds op de konijnenbedrijven komen. Daarmee wordt het aantal controleurs dat op de bedrijven komt tot een minimum beperkt hetgeen met het oog op het overbrengen van ziekteverwekkers c.q. zoönosen van groot belang is. Ook de kosten voor de ondernemers kunnen zodoende worden beperkt.

Konijnenhouders die handelen in strijd met de bepalingen in de verordening worden met behulp van het tuchtrecht bestraft.

Op grond van artikel 104, derde lid, van de Wet op de bedrijfsorganisatie zijn personen aangewezen om toezicht te houden op de naleving van de verordening. Bij constatering van niet-naleving zullen berechtingsrapporten worden opgesteld ter verdere tuchtrechtelijke afhandeling. De voorzitter van het productschap brengt tuchtzaken aan bij het onafhankelijke Tuchtgerecht PPE. Het College van Beroep voor het bedrijfsleven is de aangewezen beroepsinstantie.

De financiële gevolgen van de verordening

De verordening zal voor konijnenhouderijen ertoe leiden dat konijnenhouders de huisvesting van de konijnen op hun bedrijf moeten aanpassen. Om de betreffende konijnenhouders niet met zeer aanzienlijke investeringskosten te confronteren zijn overgangsbepalingen vastgesteld op grond waarvan konijnenhouders de mogelijkheid krijgen om stalsystemen die bedrijfseconomisch nog niet zijn afgeschreven nog gedurende enige jaren te gebruiken. Aangezien welzijnsregelgeving als onderhavige in vrijwel geen enkele andere EU-lidstaat van toepassing is, kan een gering concurrentienadeel ontstaan. De vertegenwoordigers van de konijnenhouders hebben evenwel aangegeven dat dit mogelijke concurrentienadeel minder zwaar weegt dan de te verwachten positieve effecten van de in de verordening voorziene welzijnsnormen. De controle op de naleving van de verordening en de handhaving gaat met kosten gepaard. Die kosten moeten worden opgebracht door de betrokken konijnenhouders.

De verhouding tot andere wetgeving en tot bestaande en komende internationale en communautaire regelingen

Door de Europese Unie is op het gebied van het houden en verzorgen van konijnen geen regelgeving vastgesteld. Evenmin is dergelijke regelgeving in voorbereiding. In Nederland is voor diverse veehouderijsectoren welzijnsregelgeving van kracht. Zo is op 1 januari 2003 de implementatie van de EU-regelgeving voor het welzijn van leghennen van kracht geworden. Het productschap heeft voorts regelgeving vastgesteld betreffende welzijnsnormen voor vleeskuikenouderdieren, vleeskalkoenen en nertsen. De verordening sluit aan bij de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

De verordening heeft betrekking op konijnen die gehouden worden voor de vleesproductie en op konijnen die gehouden worden voor de productie van deze konijnen. De verordening heeft geen betrekking op konijnen die worden gehouden als gezelschapsdier, of voor de productie van gezelschapsdieren of voor de productie van bont. Overigens worden in Nederland geen konijnen bedrijfsmatig gehouden voor de productie van bont.

Artikel 2

In de konijnenhouderij kunnen de gehouden konijnen onderverdeeld worden in verschillende categorieën. Elke categorie konijnen kent specifieke welzijnseisen waaraan voldaan moet worden.

In de verordening worden de volgende categorieën konijnen onderscheiden: zeer binnenkort werpende en zogende voedsters, voedsters die drachtig of dekrijp zijn (zogenaamde wachtkonijnen), opfokkonijnen, fokrammen en vleeskonijnen.

Per categorie zijn minimumeisen aan de huisvesting gesteld en vastgelegd met dien verstande dat voor wachtkonijnen en opfokkonijnen dezelfde eisen gelden.

De eisen hebben hoofdzakelijk betrekking op de beschikbare vloeroppervlakte en de hoogte van de kooi.

De oppervlakte van de voederbak mag, indien deze zich buiten de kooi bevindt, niet worden meegenomen in de berekening van het vloeroppervlak. Indien de voederbak zich in de kooi bevindt, hoeft er geen aftrek van het vloeroppervlak plaats te vinden.

Voor zeer binnenkort werpende en zogende voedsters is daarnaast het aanwezig zijn van een nestkast, nestmateriaal en een plateau verplicht. Nestmateriaal kan variëren van wol dat het konijn zelf plukt tot houtvezel, lola-doppen, gerstestro en vlas.

Bij vleeskonijnen is de minimaal vereiste oppervlakte per dier mede afhankelijk van de groeps grootte. Voor deze categorie bestaat bovendien de mogelijkheid de vloeroppervlakte van een kooi te vergroten door het aanbrengen van een plateau.

Tenslotte zijn voor alle categorieën bij het gebruik van een gaasbodem, de minimale eisen waaraan deze bodem moet voldoen vastgelegd.

Artikel 3

Om de konijnen gelegenheid te geven te voldoen aan hun knaagbehoefte, moet dagelijks ruwvoer worden verstrekt of moet speelmateriaal beschikbaar worden gesteld.

Het speelmateriaal kan bijvoorbeeld bestaan uit houten stokken die aan het plafond van de kooi hangen, compacte rollen van stro of blokken van voersupplementen (Luzerne blokjes).

Artikel 4

Om in de stal de natuurlijke omstandigheden, binnen de praktische en economische mogelijkheden, zo veel mogelijk na te bootsen is een dag- en nachtritme voorgeschreven. Voor voedsters en fokrammen is tevens een minimum lichtintensiteit tijdens ten minste 8 uur van de lichtperiode voorgeschreven. Voor vleeskonijnen en opfokkonijnen geldt dat zij zich graag in een schemerige omgeving begeven. In verband met de vruchtbaarheid is voor voedsters en fokrammen een duidelijk dag- en nachtritme en een lichtintensiteit van minimaal 20 Lux vereist.

Artikel 5

Onder bepaalde omstandigheden moet de voeropname van konijnen beperkt kunnen worden. Bijvoorbeeld voor opfokkonijnen is het van belang dat ze geen permanente toegang tot voer hebben. Onbeperkt voeren kan bij opfokkonijnen leiden tot vervetting, wat negatieve gevolgen kan hebben voor de vruchtbaarheid. In dat geval moet het voer in maaltijden beschikbaar worden gesteld. De beschikbaar gestelde hoeveelheid voer moet voldoende zijn om aan de dagelijkse voederbehoefte te voldoen.

Artikel 6

Om te voorkomen dat opfokkonijnen op een te jonge leeftijd worden bevrucht, is bepaald dat de dieren pas op een leeftijd van 15 weken voor het eerst mogen worden gedekt of worden geïnsemineerd.

Artikel 7

In dit artikel wordt de verantwoordelijkheid van de konijnenhouders voor de gezondheid van de dieren nader inhoud gegeven. Daar is bepaald dat de konijnenhouder de dieren ten minste tweemaal per etmaal inspecteert, voer- en watervoorzieningen controleert, klinisch zieke dieren afzondert en dode konijnen onmiddellijk verwijdert.

Artikel 8

Elke konijnenhouder probeert te voorkomen dat konijnen gedurende het houden van de dieren, dood gaan. Desondanks is het aantal konijnen dat niet levend wordt afgevoerd van een konijnenbedrijf tamelijk hoog. Om te stimuleren dat het gemiddelde uitvalpercentage in de konijnenhouderij wordt verlaagd, is opgenomen dat elke konijnenhouder er naar moet streven dat het uitvalpercentage niet hoger is dan 10%. Het uitvalpercentage wordt berekend door het aantal niet levend afgevoerde gespeende konijnen te delen door de som van het aantal aangekochte konijnen en het aantal levend gespeende konijnen en dat quotiënt vervolgens te vermenigvuldigen met 100.

Indien het uitvalpercentage in een maand hoger is dan 10% dient een dierenarts te worden geraadpleegd.

Daarnaast dient elke konijnenhouder jaarlijks het uitvalpercentage te berekenen voor de opfokkonijnen en voedsters gezamenlijk, alsmede jaarlijks het uitvalpercentage voor de vleeskonijnen.

Indien het uitvalpercentage voor de voedsters/opfokkonijnen of het uitvalpercentage voor de vleeskonijnen gerekend over een jaar meer dan 10% bedraagt, is de konijnenhouder verplicht om een in konijnengezondheidszorg gespecialiseerde dierenarts te raadplegen. Om onafhankelijkheid te waarborgen dient een andere dierenarts dan de eerder geconsulteerde te worden geraadpleegd. De door deze dierenarts gegeven adviezen met het oog op het verlagen van het uitvalpercentage moeten worden opgevolgd.

De adviezen die een dierenarts op basis van het derde lid geeft, moeten schriftelijk worden uitgebracht en deze moeten gedurende twee jaar door de konijnenhouder worden bewaard.

Artikel 9

De in de verordening vastgelegde administratieve verplichtingen vormen voor een professioneel konijnenbedrijf geen extra last omdat deze gegevens reeds in het kader van de goede bedrijfsvoering worden bijgehouden.

Het vastleggen van de uitgevoerde ingrepen heeft alleen betrekking op ingrepen die met het oog op de identificatie van de onderscheiden dieren worden uitgevoerd. Dat kan betrekking hebben op het onderhuids aanbrengen van micro-chips, op het aanbrengen van een tatoeage of het verwijderen van een stukje van de oorschelp.

Andere ingrepen zijn op basis van het Ingrepenbesluit van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren niet toegestaan bij konijnen.

De door de konijnenhouder gevoerde administratie moet minimaal twee jaar worden bewaard.

Artikel 10

In dit artikel wordt aangesloten bij het reeds bestaande controle-regime van andere welzijnsverordeningen in de pluimvee- en nertsensector.

Om enerzijds de eigen verantwoordelijkheid van de konijnenhouder ten aanzien van de naleving van de normen te benadrukken en anderzijds de naleving van de in deze welzijnsverordening opgenomen bepalingen beter te kunnen volgen, is iedere ondernemer die konijnen houdt, verplicht gesteld zich één maal per jaar op eigen kosten te laten controleren door een door het bestuur bij besluit aangewezen controle-instantie.

Artikel 11

Teneinde waarborgen ten aanzien van de deskundigheid en onafhankelijkheid van de controle-instanties te kunnen verzekeren, is voorzien in een systeem van erkenning van controle-instanties.

Nu er meerdere gekwalificeerde en geëquipeerde controle-instanties voorhanden zijn en de verschillende welzijnseisen en de controles hierop voldoende ingang hebben gevonden, wordt daarmee tevens recht gedaan aan de marktwerking. De voorwaarden voor erkenning van deze instanties worden door het bestuur bij besluit vastgesteld.

Artikel 12

Het toezicht op de naleving van de verordening wordt vanwege het productschap uitgeoefend. Conform de Wet op de bedrijfsorganisatie wijst het bestuur daartoe personen of een dienst aan voor het uitoefenen van toezicht op de naleving van de verordening. De bevoegdheid van toezichthouders is geregeld in de Algemene wet bestuursrecht. Konijnenhouders dienen medewerking te verlenen aan de toezichthouders bij de uitvoering van hun werkzaamheden.

Bij constatering van overtredingen van het bepaalde bij of krachtens deze verordening is de toezichthouder op voet van de Wet tuchtrechtspraak bedrijfsorganisatie bevoegd een berechtingsrapport op te stellen ten behoeve van tuchtrechtelijke vervolging.

Artikel 13

Dit artikel bepaalt dat overtredingen van deze verordening tuchtrechtelijk worden gehandhaafd.

Artikel 14

Dit artikel waarborgt dat de gegevens die in het kader van deze verordening aan het productschap worden verstrekt, ter bescherming van de privacy van de konijnenhouder, zorgvuldig worden behandeld.

Artikel 15

Om konijnenhouders voldoende tijd te geven de nodige voorzieningen te treffen en om voor de thans aanwezige stalrichting een realistische bedrijfseconomische afschrijvingstermijn aan te houden zijn in de verordening bijzondere bepalingen opgenomen.

Voor de huisvestingsystemen voor voedsters, opfokkonijnen en vleeskonijnen is vastgelegd dat bestaande systemen die niet aan de in artikel 2 gestelde eisen voldoen maximaal gedurende 10 jaar na inwerkingtreding van de verordening mogen worden gebruikt. Daarbij is wel vastgelegd dat na vijf jaar na inwerkingtreding van de verordening aan een aantal huisvestingsvoorwaarden moet zijn voldaan. Hiervoor is een bepaald puntensysteem ontwikkeld. De konijnenhouder heeft de keuzevrijheid om te investeren in bepaalde onderdelen van de huisvestingseisen.

Hieronder wordt schematisch weergegeven hoeveel punten aan welke huisvestingseisen omschreven in artikel 2 van de verordening, worden toegekend.

Voorwaarde	Score
Per dier is een minimale vloeroppervlakte beschikbaar van: <ul style="list-style-type: none"> • voedster: 4500 cm² • voedsters die drachtig of dekrijp zijn en opfokkonijnen: 2000 cm² • vleeskonijnen : <ul style="list-style-type: none"> * < 5: 700 cm² of * ≥ 5: 600 cm² 	10 10 20
Gaasbodem, diameter 3,02 mm en afstand tussen bovenliggende draden minimaal 10 en maximaal 16 mm, of kunststofbodem. Voor: <ul style="list-style-type: none"> • voedsters • voedsters die drachtig of dekrijp zijn en opfokkonijnen • vleeskonijnen 	5 5 5
Hoogte kooi: <ul style="list-style-type: none"> • voedster: minimaal 1/3 vloeroppervlak 50 cm • voedsters die drachtig of dekrijp zijn en opfokkonijnen: 40 cm • vleeskonijnen: 40 cm 	10 10 10
Voedster: <ul style="list-style-type: none"> • kooi is voorzien van een horizontaal aangebracht plateau, waarvan de oppervlakte minimaal 900 cm² bedraagt. De afstand van het plateau tot aan de bodem cq dak van de kooi bedraagt 25 - 35 cm 	10
Vleeskonijnen: <ul style="list-style-type: none"> • groepen van minimaal 2 dieren 	5
Totaal	100

Aan elk onderdeel van de huisvestingseisen is een aantal punten toegevoegd. Na vijf jaar dient de konijnenhouder minimaal 50% van het maximaal te behalen aantal punten te hebben gescoord volgens het in bijlage 1 opgenomen puntensysteem. Indien een konijnenhouder een gemengd bedrijf heeft, dient hij derhalve 50 punten te behalen. Voor konijnhouders die alleen vleeskonijnen houden geldt dat minimaal 20 punten dienen te worden behaald en voor bedrijven waar alleen voedsters worden gehouden moeten er minimaal 30 punten worden behaald.

Indien een konijnenhouder een deel van de aanwezige kooien aanpast, worden de punten toegekend naar rato van het aangepaste deel.

Een uitzondering op de overgangstermijn wordt gemaakt voor het, voor binnenkort werpende en zogende voedsters, beschikbaar zijn van een nestkast met een minimale oppervlakte van 700 cm² en het aanwezig zijn van nestmateriaal. Zowel de nestkast als het nestmateriaal moeten vanaf het moment dat de verordening in werking treedt beschikbaar zijn voor elk van de betrokken voedsters.

Voor de huisvesting van fokrammen wordt een overgangstermijn geboden van vijf jaar.

De overgangsmaatregelen gelden niet voor huisvestingssystemen die na inwerkingtreding van de verordening zijn gebouwd.

Artikel 16

Na de periode van 5 jaar na inwerkingtreding van de verordening kan onder bepaalde voorwaarden door de voorzitter ontheffing worden verleend. Het betreft een ontheffing voor het behalen van 50% van het maximaal te behalen aantal punten volgens het eerder genoemde puntensysteem. Deze ontheffing kan voor maximaal 5 jaar worden verleend aan konijnenhouders. Het betreft konijnenhouders die binnen 10 jaar na inwerkingtreding van deze verordening de bedrijfsactiviteiten staken.

Artikel 17

Dit artikel bevat de gebruikelijke bepalingen betreffende de inwerkingtreding en citeertitel. De inwerkingtreding is bepaald op de tweede dag na de dag van publicatie van de verordening.

Zoetermeer, 9 februari 2006

drs. J.J. Ramekers,
voorzitter,

drs. S.B.M. Jongerius,
secretaris.

²⁾ TOELICHTING BIJ DE VERORDENING TOT WIJZIGING VAN VERORDENING WELZIJNSNORMEN KONIJNEN (PPE) 2006 (2008-I)

Algemeen

De verordening voorziet in regelgeving op het gebied van welzijnsnormen voor konijnen. Sinds de inwerkingtreding op 23 april 2006 is van enige technische onuitvoerbaarheden gebleken en is aanleiding gebleken tot nuancering van enkele onderdelen van bepalingen. Ten aanzien van deze aandachtspunten is overleg gevoerd met LTO/NOK en de Dierenbescherming. Zowel LTO/NOK als de Dierenbescherming onderschrijven de noodzaak van het doorvoeren van de voorgestelde aanpassingen van de verordening. De onderhavige verordening voorziet in uitwerking van de wijzigingen.

In de toelichting op de verordening is ten aanzien van een aantal onderwerpen genoemd dat onderzoek plaatsvindt. Bij voornoemd overleg zijn de voortgang en eventuele uitkomsten aan de orde geweest. De onderzoeken lopen goed en er zijn ook reeds enkele resultaten. Op moment van opstellen van de onderhavige verordening zijn er evenwel nog onvoldoende aanknopingspunten om eventuele wijzigingen naar aanleiding van de onderzoeken mee te nemen bij de aanpassing.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel I

In onderdeel A is een minimale maat van de kortste zijde van het plateau van 20 cm opgenomen. Daarmee wordt voorkomen dat heel smalle plateaus worden gebruikt. Verder is voorzien in een minimale draaddikte van de voor het plateau gebruikte bovenliggende draad.

In onderdeel C wordt bepaald dat de kooi over ten minste 80% van het vloeroppervlak een hoogte heeft van ten minste 40 cm. Naar oordeel van de Dierenbescherming is een oppervlak van 2000 cm² voor opfok op zich al klein.

Onderdeel D schrijft voor dat de afstand tussen de bovenkant en de onderkant over ten minste 80% van het vloeroppervlak 40 cm bedraagt en sluit daarmee aan bij onderdeel C.

Onderdeel E voorziet in de verplichting dat op elk moment van de dag én de nacht (konijnen zijn immers nachtdieren) ruwvoer of knaagmateriaal aanwezig is. Met betrekking tot het knaagmateriaal is bovendien bepaald dat het dient te voorzien in de knaagbehoefte. Een ijzeren kettinkje voorziet bijvoorbeeld niet in de knaagbehoefte, maar een ijzeren kettinkje met een houtblokje eraan wel.

Artikel II

In artikel II is de inwerkingtreding geregeld. De inwerkingtreding is bepaald op de tweede dag na de dag van dagtekening van het Verordeningenblad Bedrijfsorganisatie waarin de verordening wordt geplaatst.

Artikel III

In dit artikel is bepaald hoe om te gaan met reeds verkregen rechten. De wijzigingen van artikel 2 van Verordening welzijnsnormen konijnen (PPE) 2006 bij deze verordening heeft invloed op het puntensysteem zoals opgenomen in bijlage 1 bij de verordening. De situatie kan zich voordoen dat op basis van de oude regelgeving punten zijn behaald die op basis van de nieuwe regelgeving niet zouden zijn behaald. Om te voorkomen dat als gevolg daarvan punten wellicht weer moeten worden ingeleverd, is in dit artikel bepaald dat het aantal door voldoening aan de respectieve leden van artikel 2 behaalde punten, wordt 'bevroren' op het moment van inwerkingtreding van deze verordening.

Zoetermeer, 11 september 2008

J.T. Wolleswinkel,
plv. voorzitter,

ir. B.M. Dellaert,
secretaris.

3) TOELICHTING BIJ VERORDENING TOT WIJZIGING VAN DIVERSE VERORDENINGEN IN VERBAND MET DE IMPLEMENTATIE VAN DE DIENSTENRICHTLIJN (PPE) 2009

ALGEMEEN

Op 28 december 2006 is Richtlijn 2006/123/EG van het Europees Parlement en de Raad van 12 december 2006 betreffende diensten op de interne markt (hierna: de Dienstenrichtlijn) in werking getreden. Doel van de Dienstenrichtlijn is een vrije Europese dienstenmarkt. Teneinde dat doel te bereiken dienen belemmerende regels en procedures voor de vrijheid van vestiging van dienstverleners en het vrije verkeer van diensten tussen de lidstaten te worden afgeschaft of vereenvoudigd. Dienstverleners, waaronder laboratoria en controlediensten, kunnen daardoor gemakkelijker overal in de EU aan de slag. Op 28 december 2009, drie jaar na de inwerkingtreding van de Dienstenrichtlijn derhalve, moet in de EU-lidstaten de Dienstenrichtlijn nationaal zijn geïmplementeerd. In Nederland geschiedt dat door middel van de Dienstenwet en een Aanpassingswet. Ook alle reeds bestaande regelgeving en procedures die onder de Dienstenrichtlijn vallen dienen vóór 28 december 2009 in overeenstemming te zijn gebracht met de Dienstenrichtlijn. In verband daarmee is alle regelgeving van het productschap, voor zover die wordt geraakt door de Dienstenrichtlijn, gescreend op eventuele strijdigheden met de Dienstenrichtlijn. De uitkomst daarvan is dat van een aantal verordeningen en een besluit, de bepalingen betrekking hebbend op de erkenning van laboratoria en controlediensten, dienen te worden aangepast. De verordeningen betreft Verordening hygiënevoorschriften pluimveehouderij (PPE) 2007 en Verordening hygiënevoorschriften pluimveeverwerkende industrie (PPE) 2007, Verordening welzijnsnormen konijnen (PPE) 2006, Verordening welzijnsnormen nertsen (PPE) 2003, Verordening Welzijnsnormen vleeskalkoenen 2003 en Verordening welzijnsnormen vleeskuikenouderdieren 2003. Deze verordening voorziet in de benodigde aanpassingen. Het besluit zal worden aangepast door middel van een wijzigingsbesluit.

De inhoud van de aanpassingen van bovengenoemde verordeningen komt op hetzelfde neer en houdt verband met het in de betreffende regelgeving opgenomen systeem van erkenning van laboratoria respectievelijk controlediensten. Slechts een overeenkomstig de betreffende regelgeving erkend laboratorium of controledienst, mag een in de regelgeving beschreven activiteit uitoefenen. Dit systeem van verlening van erkenningen valt onder een vergunningstelsel zoals bedoeld in de Dienstenrichtlijn. Eén van de bepalingen ten aanzien daarvan is dat aan een verleende vergunning slechts onder bepaalde voorwaarden een beperkte geldigheidsduur mag worden verbonden. In de genoemde verordeningen van het productschap is onder andere bepaald dat een erkenning tijdelijk, en derhalve met een beperkte geldigheidsduur, kan worden verleend. Bij de screening van de regelgeving op overeenstemming met de Dienstenrichtlijn is echter vastgesteld dat op onderdelen van de regeling van erkenningen sprake is van strijdigheid met de Dienstenrichtlijn. Met deze verordening worden de verordeningen in overeenstemming gebracht met de Dienstenrichtlijn door de mogelijkheid van het verlenen van een tijdelijke erkenning te laten vervallen.

ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING

Artikel I tot en met VI

In de respectieve bepalingen is opgenomen dat een erkenning tijdelijk kan worden verleend. Met onderhavige wijzigingen zijn de bepalingen geherformuleerd zodanig dat de mogelijkheid van een tijdelijke erkenning is komen te vervallen.

Artikel VII

In dit artikel is de publicatie en inwerkingtreding bepaald. De inwerkingtreding is bepaald op de tweede dag na de dag van publicatie in het Verordeningenblad Bedrijfsorganisatie.

Zoetermeer, 29 oktober 2009

drs. J.J. Ramekers,
voorzitter,

ir. B.M. Dellaert,
secretaris.

4) TOELICHTING BIJ DE VERORDENING TOT WIJZIGING VAN DE VERORDENING WELZIJNSNORMEN KONIJNEN (PPE) 2006 (2011-I)

Algemeen

De verordening voorziet in regelgeving op het gebied van welzijnsnormen voor konijnen en is van kracht sinds 23 april 2006. In het kader van de op grond van artikel 106, tweede lid, van de Wet op de bedrijfsorganisatie voorgeschreven vierjaarlijkse heroverweging van de bestaansgrond van de verordening, is vastgesteld dat de verordening haar bestaansrecht niet heeft verloren, maar dat er aanleiding is tot het doorvoeren van enkele wijzigingen. Deze verordening voorziet daarin.

Een belangrijke wijziging betreft het opnemen van de verplichting om een matje te plaatsen op gaasbodems in kooien van voedsters en fokrammen. Aandachtspunt ten tijde van de introductie van onderhavige welzijnsregeling was een alternatieve bodem omdat de traditionele gaasbodems op termijn vaak pootproblemen geven bij konijnen. Ondanks dat er destijds verschillende onderzoeken waren uitgevoerd was er tot op dat moment evenwel geen alternatieve bodem gevonden die de pootproblemen ook daadwerkelijk verminderde. Inmiddels is uit onderzoek gebleken dat een matje, geplaatst op een gaasbodem, leidt tot daadwerkelijke vermindering van voetzoollaesies. Overeenkomstig de aanwijzing in de toelichting bij de verordening om een alternatieve bodem voor te schrijven als van het bestaan ervan zou blijken, is in de verordening de verplichting tot het plaatsen van een matje opgenomen. Voor fokrammen geldt dit ingevolge artikel 15, vierde lid, met ingang van 5 jaar na inwerkingtreding van de verordening. Hoewel de Dierenbescherming voorstander is van directe invoering, is met het oog op de consistentie van de overgangsregeling ervoor gekozen het matje voor de voedsters onderdeel te laten zijn van het puntensysteem.

Een andere belangrijke wijziging betreft de invoering van een mogelijkheid tot ontheffing van één of meer van de verplichtingen van de verordening. De verordening heeft een uitvoerige voorgeschiedenis en is het resultaat van noodzakelijk geachte en door de konijnenhouderij ondersteunde verbetering van het welzijn van konijnen door middel van het vaststellen van minimale welzijnsnormen. Hoewel een ontheffing daarvan in beginsel niet passend lijkt te zijn, is daarvoor nu toch aanleiding. De aanleiding betreft innovaties op het gebied van het welzijn van de konijnen. Door de konijnenhouderij onderschreven innovaties op het gebied van welzijn zouden juist kunnen worden belemmerd door te allen tijde strikt vast te houden aan de bepalingen van de verordening. Gelet op de doelstelling van de verordening, die nota bene is gelegen in het bevorderen van het welzijn van konijnen, zou het niet juist zijn wanneer innovaties op dat gebied zouden stranden op de verplichtingen uit de verordening. De regeling zou in dat geval zijn doel voorbijschieten. Het is daarom wenselijk om voor die specifieke gevallen en onder strikte voorwaarden een mogelijkheid tot ontheffing van één of meer van de verplichtingen van de verordening te introduceren waarbij vanzelfsprekend

nimmer de doelstelling van de verordening uit het oog mag worden verloren. Gelet op de aard van de beslissing en in het kader van de zorgvuldige voorbereiding daarvan kan de beslissing tot het verlenen van een ontheffing pas genomen worden nadat advies van de Klankbordgroep Praktijkonderzoek Konijnenhouderij is ingewonnen. Deze klankbordgroep ressorteert onder de Adviescommissie Praktijkonderzoek Pluimveehouderij (POP) van het productschap en geeft invulling aan en begeleidt het praktijkonderzoek in de konijnenhouderij. In de klankbordgroep hebben zitting LTO vakgroep Konijnenhouderij, Wageningen UR Livestock Research en veevoederleveranciers.

De derde belangrijke wijziging betreft het verkleinen van de oppervlakte van de bodem van een kooi waarvoor geldt dat de minimale afstand tussen de bodem en de bovenkant van de kooi 40 cm hoog is van 1/4 naar 1/5 deel. Aanleiding daarvoor is dat 1/4 deel voor kooien van 90 cm technisch niet uitvoerbaar is.

De overige wijzigingen betreffen het introduceren van het begrip leefoppervlakte en het opnemen van een definitie daarvoor, het wijzigen van de minimale diameter van de draad van een gaasbodem en ten slotte is van de gelegenheid gebruik gemaakt om enkele redactionele aanpassingen te plegen.

Bij de voorbereiding van onderhavige verordening zijn de LTO vakgroep Konijnenhouderij en de Dierenbescherming nadrukkelijk betrokken. In dat verband is aan de orde geweest het in juli van het jaar 2010 aan de Minister van LNV aangeboden Plan van aanpak 2010-2016. Daarin is beschreven hoe de sector in de jaren 2010-2016 verder werkt aan verbetering van het dierenwelzijn. Gedacht wordt bijvoorbeeld aan de introductie van een positieflijst van verrijkmiddelen ter invulling van de knaagbehoefte.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel I

Onderdeel A. (artikel 1)

In onderdeel A is voorzien in een toevoeging van een definitie van het begrip leefoppervlakte. De vloeroppervlakte die beschikbaar is voor een konijn verschilt al naar gelang er eventueel een nestkast in de kooi is geplaatst of eventueel een plateau in de kooi is geplaatst. Met het introduceren van het begrip leefoppervlakte en het definiëren ervan wordt onduidelijkheid weggenomen ten aanzien van het in de verordening eveneens gebezigde begrip vloeroppervlakte.

Onderdeel B.

Een aantal wijzigingen in dit onderdeel vloeit voort uit de introductie van het begrip leefoppervlakte. In de basisverordening is in de bepalingen zelf een verklarende tekst opgenomen ter verduidelijking van wat in het betreffende geval wel of niet onder het begrip vloeroppervlakte valt. De praktijk heeft uitgewezen dat dit juist tot verwarring leidde. Met de introductie van het begrip leefoppervlakte is een dergelijke verklarende tekst niet meer nodig, hetgeen de duidelijkheid van de verordening ten goede komt. Voorts is in dit onderdeel met het oog op consistent taalgebruik in de verordening en daarmee de duidelijkheid voorzien in een - gelijklopende - redactionele aanpassing.

Bij het opstellen van de basisverordening is uitgegaan van de veronderstelling dat een draaddikte met een diameter van 3 mm ten opzichte van de tot dan toe meestal gebruikte 2,4 mm, zou bijdragen aan het welzijn van de dieren in die zin dat dit tot vermindering van voetzoollaesies zou leiden. Inmiddels is uit onderzoek evenwel gebleken dat dit niet tot een significante vermindering leidt. Nu gebleken is dat het verplicht stellen ervan niet bijdraagt aan verbetering van het welzijn van de konijnen, is het niet langer zinvol die eis te stellen. In

de punten 4, 8, 9 en 13 van dit onderdeel is dan ook voorzien in het terugbrengen van de minimale draaddikte van 3 mm naar een minimale draaddikte van 2,4 mm. Uit oogpunt van consistentie en eenduidigheid is voorts in onderdeel 1 de draaddikte eveneens gesteld op 2,4 mm.

Met de wijziging in de punten 5 en 10 van dit onderdeel is uitvoering gegeven aan de aanwijzing in de toelichting bij de basisverordening dat bij gebleken alternatieven voor de traditionele gaasbodem, het betreffende alternatief zou worden voorgeschreven. Van een dergelijk alternatief is inmiddels zowel uit onderzoek van de EFSA¹ als uit Nederlands onderzoek² gebleken. Het betreft het plaatsen van een matje op de gaasbodem. Het matje is van plastic of vergelijkbaar materiaal met dezelfde eigenschappen, waarbij leidend is dat het isolerend is, geen pootproblemen veroorzaakt en niet bevuilend is. Met het oog op een goede mestdoorlating verdient het verder de voorkeur dat het matje vrij van de randen wordt geplaatst.

In de konijnenhouderij wordt gebruik gemaakt van kooien met enerzijds een diepte van 90 cm en anderzijds een diepte van 100 cm. Bij kooien met een diepte van 90 cm is de eis dat op ten minste 1/4 deel van de leefoppervlakte (in de basisverordening nog aangeduid als vloeroppervlakte) de afstand tussen de bodem en de bovenkant van de kooi ten minste 40 cm hoog moet zijn, technische onuitvoerbaar gebleken. Zodoende is die eis, ook ten aanzien van de kooien van 100 cm, met punt 15 van dit onderdeel gewijzigd in een eis van ten minste 1/5 deel van de leefoppervlakte.

Onderdeel C.

In het kader van de overgangsbepaling is destijds een puntensysteem opgezet, gebaseerd op de verschillende huisvestingseisen. Per huisvestingseis kan een aantal punten worden verkregen. Eén van die huisvestingseisen betreft de gaasbodem. In artikel 2, eerste lid, onder e., kan daarvoor 5 punten worden verkregen indien de draaddikte wordt aangepast. Aangezien het matje ook betrekking heeft op de gaasbodem huisvestingseis, is deze daaraan onlosmakelijk verbonden. Voor de genoemde 5 punten moet zodoende óók worden voldaan aan de voorwaarde ter zake van het matje. Gelet op het belang ervan en de daarmee gemoeide relatief geringe investering is het gerechtvaardigd eerder verkregen (5) punten door te voldoen aan de draaddikte, te laten vervallen indien niet tevens wordt voldaan aan plaatsing van het matje.

Onderdeel D.

De wijzigingen die met dit onderdeel worden bewerkstelligd hebben te maken met de introductie van een tweede ontheffingsmogelijkheid ten aanzien van één of meer verplichtingen van de verordening. Voorheen kon daarvan alleen ontheffing worden verkregen indien de konijnenhouder binnen 10 jaar na inwerkingtreding van de verordening de bedrijfsactiviteiten zou beëindigen. De achterliggende gedachte daarbij is dat het onredelijk zou zijn een konijnenhouder investeringen te laten doen terwijl hij deze niet kan afschrijven omdat hij zijn bedrijfsactiviteiten staakt binnen de tijd waarop ze zouden zijn afgeschreven. Deze reeds bestaande ontheffingsmogelijkheid is met dit onderdeel ondergebracht in onderdeel a. van het eerste lid van artikel 16, met dien verstande dat de ondernemer ten genoegen van de voorzitter zal moeten aantonen dat de beëindiging van de onderneming noodgedwongen is.

¹ Zie de beschrijving in de "Recommendation concerning rabbits" 18^e (draft) versie van de werkgroep T-AP van de Raad van Europa

² De Jong I.C., Reimert H., Rommers J.M.: Effect of Floor type on footpad injuries in does: a pilot Study by Animal Production Division, Animal Sciences Group of Wageningen UR

Onderdeel b. van het eerste lid van artikel 16 voorziet in de introductie van een tweede ontheffingsmogelijkheid. Het betreft ontheffing ten behoeve van innovatieve ontwikkelingen die zijn gericht op het verbeteren van het welzijn van de dieren maar die niet kunnen worden doorgevoerd vanwege bepalingen van de verordening. Ten behoeve van een zorgvuldige voorbereiding van het besluit en het uitzonderlijke karakter van deze ontheffingsmogelijkheid kan het besluit tot het verlenen van de ontheffing alleen genomen worden nadat advies daarover is ingewonnen bij de Klankbordgroep Praktijkonderzoek Konijnenhouderij. Voorwaarde om ontheffing verkrijgen, is dat de innovatie daadwerkelijk wordt doorgevoerd binnen een redelijke termijn. Dit kan worden gewaarborgd door een nadere voorwaarde daaromtrent te verbinden aan de ontheffing.

Om het uitzonderlijke karakter van ontheffingen als bedoeld in deze verordening te benadrukken, is de geldigheidsduur ervan beperkt tot één jaar met een mogelijkheid tot verlenging van telkens één jaar. Voor een ontheffing ingeval bedrijfsbeëindiging geldt bovendien dat deze in ieder geval vervalt op het moment van afloop van de periode, bedoeld in artikel 15, eerste lid. Het betreft de periode waarop de overgangsbepaling van artikel 15 van toepassing is. Indien de ontheffing wordt ingetrokken, bijvoorbeeld omdat één of meer van de daaraan verbonden voorwaarden niet worden nageleefd, dan vervalt de overgangsbepaling van artikel 15 en dient per direct aan alle bepalingen van de verordening te worden voldaan.

Artikel II

Bij de toelichting bij onderdeel C is beschreven dat voor het verkrijgen dan wel het behouden van de 5 punten voor het voldoen aan de eis van artikel 2, eerste lid, onder e., óók voldaan moet worden respectievelijk voldaan moet zijn aan de eis van artikel 2, eerste lid, onder f.. Het puntensysteem zoals dat is opgenomen in Bijlage 1 dient naar aanleiding daarvan te worden aangepast door f. te koppelen aan e..

Artikel III

In artikel III is de inwerkingtreding geregeld. De inwerkingtreding is bepaald op de tweede dag na de dag van dagtekening van het Verordeningenblad Bedrijfsorganisatie waarin de verordening wordt geplaatst.

Zoetermeer, 10 februari 2011

B.J. Krouwel,
voorzitter,

ir. B.M. Dellaert,
secretaris.

VOETNOTEN

- 1) Basistekst, d.d. 09-02-2006, Vb. Bo. nr. 21, d.d. 21-04-2006 (PPE 9);
- 2) Wijziging 2008-I, d.d. 11-09-2008, Vb. Bo. nr. 104, d.d. 29-12-2008 (PPE 48);
- 3) Gewijzigd bij artikel III van de verordening tot wijziging van diverse verordeningen in verband met de implementatie van de Dienstenrichtlijn (PPE) 2009, vastgesteld d.d. 29-10-2009 en gepubliceerd in Vb. Bo. nr. 3, d.d. 15-01-2010 (PPE 1);
- 4) Wijziging 2011-I, d.d. 10-02-2011 Vb. Bo. nr. 17 d.d. 25-03-2011 (PPE 8).